

Knästorps kyrka

55.6758, 13.1994

Det första budet av de tio är "Du skall inte ha andra gudar vid sidan av mig", men ändå kan vi här i Knästorps kyrka se en av hinduismens viktigaste gudar avbildad. Jag återkommer snart till denna bild.

Knästorps kyrka är byggd på 1100-talet av tuktad gråsten, och långhus, kor och absid har fortfarande samma grundplan som när den byggdes. Även triumfbågen är bevarad från byggnadstiden. Tornet är antagligen byggt senare på 1200-talet och hade ursprungligen ingen förbindelse med kyrkorummet. Ursprungligen var kyrkans ingång på norra sidan, men på 1800-talet tog man upp ingången genom tornet.

Kyrkans invändiga korsvalv slogs på 1400-talet.

Den fyrkantiga dopfunten är troligen lika gammal som kyrkan, och kanske skapad av den så kallade Skarhultsmästaren, som var en tidigmedeltida stenmästare. Här finns spår av äldre bemålning i rött och blått.

Krucifixet ovanför dopfunten är från 1700-talet och har tidigare hängt i triumfbågen.

Predikstolen har en stomme från 1880-talet men har detaljer från den äldre predikstolen från 1600-talet, bland annat bilder av de fyra evangelisterna. Den står på ett sidoaltare som under katolsk tid var invigd åt något manligt helgon. Motsvarande sida mot norr var helgat åt Jungfru Maria.

På väggen ovanför kyrkans gamla offerkista hänger en gobeläng, kallad "skapelsen", vävd av Signe Thornberg, Knästorp.

Orgelfasaden är just en fasad, och inget annat. De synliga piporna som är ett fragment av en ädle orgel är helt fristående från den ny orgeln som står bakom, byggd 1966 av I Starup & Søn i Köpenhamn.

Ljuskrönorna i taket är från 1700-talet - liksom den stora malmljusstakarna på altaret.

Altaruppsatsen är från 1890-talet, ritad av Oscar Lewan som var vicepastor i Knästorp och Tottarp. I uppsatsen finns tre tavlor. I mitten ser vi Kristus, till höger Paulus - men det är kanske bilden till vänster

som är intressantast. Där ser vi Moses med tio guds bud, och strax nedanför till höger på samma tavla finns den hinduiska guden Shiva, som enligt den hinduiska tron är den viktigaste guden! Shiva både skapar och förstör världen.

Hur har då Shiva hamnat här i en kristen kyrka?

För det första är bilden inte unik. Motsvarande målningar finns även i Tottarps och Bjällerups kyrkor i Skåne. Förklaringen till Shivabilderna är att tavlorna målades av en konstnär som också var en av grundarna av den teosofiska logen i Lund. Teosofin som var populär vid förra sekelskiftet, strävade till att förena alla världsliga religioner. Konstnären Fredrik Krebs smög in bilden av guden Shiva i bilder av Moses. Krebs utnyttjade människans inlärda associationsbanor. De flesta förknippar Moses med lagtavlor och den brinnande busken. På tavlan är dock den brinnande busken utbytt mot Shiva som återföds ur elden. På så sätt luras betraktarens ögon.

I vapenhuset finns för övrigt en tavla med konstnärens palett och pensel som han glömde kvar när han målade tavla.

Källor:

Webb: Uppåkra församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.